

eISSN: 2981-1791

Urban Strategic Thought

<https://ut.journals.ikiu.ac.ir/>

ORIGINAL RESEARCH PAPER

Publisher: Imam Khomeini International University

The Analysis of Place Attachment role in Citizens' Depression Using Meta-Analysis method

Haniyeh Seyvani Amirkhiz⁽¹⁾, Javad Imani Shamloo^{(2)*}

1. Master Student of Urban Design, Architecture & Urban Planning Faculty, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

2. Assistant Professor of Urban Planning Department, Architecture and Urban Planning Faculty, Tabriz Islamic Art University, Tabriz, Iran.

ARTICLE INFO

Abstract

Received: 12/05/2024

Accepted: 19/08/2024

PP. 83-97

Keywords:

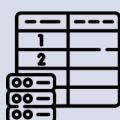
*Place Attachment,
Depression, Citizens,
Meta-Analysis.*

Number of references: 67

Number of figures: 3

Number of tables: 7

Introduction: In addition to physical dimension of a place, it also possesses an immaterial aspect that evokes emotions in its inhabitants. A place is not merely a shelter for human activities but also a phenomenon that, through interaction, humans imbue with meaning and develop an attachment to, sometimes to the extent that they even identify themselves with that place. The emotional connection between humans and places has been explored across various disciplines, particularly in the literature on architecture and urban planning. Depression has become a major social issue of global concern, which has seriously threatened the quality of an individual's life. Although the relationship between community environment and depression has aroused heated debate, the empirical research on the relationship between community environment perception and public depression is still relatively insufficient. It is a mental disorder that impacts a person's thoughts, emotions, behaviors, and physical functioning. Those affected by depression experience overwhelming sadness, lose interest in activities they once enjoyed, and struggle to perform daily tasks. Depression is, in fact, an interdisciplinary issue, with its roots in the human psyche, the environment, society, and the human brain and body. Consequently, it requires a comprehensive approach to be properly understood and addressed. The sense of attachment to a place plays an undeniable role in influencing depression.

The Purpose of the Research: The primary objective of this research is to identify and analyze the various dimensions and components that contribute to the reduction of depression, with a particular emphasis on fostering a sense of place attachment among citizens. By understanding the elements that enhance place attachment, this study aims to provide insights into how urban environments can be designed or modified to mitigate depressive symptoms and improve overall mental well-being in the population.

Methodology: To achieve this goal, a meta-analysis research method was employed to identify and analyze relevant articles. The statistical population for this research includes scientific studies published as research articles on the role of place attachment in depression. To locate these articles, searches were conducted using the keywords 'place attachment' and 'depression' within urban environments across several databases: ScienceDirect, Sage, and Taylor & Francis for Latin sources, and Google Scholar, Elamnet, Civilica, and Nor-magz for Persian sources. The search covered publications from the year 2015 (1393 in the Iranian calendar) to 2023 (1402 in the Iranian calendar).

Findings and Discussion: The research findings encompass all the influential components of the built urban environment and the sense of place attachment on depression, which are examined across various dimensions such as physical, semantic, social, environmental, visual, and functional. A significant aspect of this research method involves applying parts of meta-analysis studies and systematically utilizing their statistical and qualitative results. The results of the quantitative and qualitative analysis of this research, including their classification and organization based on language, study scale, theoretical foundations, methodologies of selected articles, and geographic distribution, revealed several weaknesses through content analysis of the sources. These weaknesses include the absence of strong theoretical frameworks and foundational theories, the lack of specific geographic areas in some studies, and insufficient and unsatisfactory conclusions. The

ARTICLE INFO

Abstract

findings support the hypothesis that a strong sense of place attachment can act as a protective factor against depression.

Conclusion: The paper's conclusion showed that satisfaction is affected by tourism experiences and destination image. Tourism experience had a direct effect on satisfaction and an indirect effect through destination image.

In addition, satisfaction is directly influenced by both specific and general destination image dimensions, as well as two experience dimensions (learning and novelty). Satisfaction is also indirectly influenced by three experience dimensions (active experience, sensory experience, and emotional experience) through the destination's image.

Funding: There is no funding support.

Authors' Contribution: Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest: Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments: We are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper.

Use your device to scan
and read the article online

Highlight

- The main purpose of this research is to identify the dimensions and components affecting the reduction of depression with emphasis on creating a sense of attachment to the place in the citizens.
- Place Attachment has components that affect various physical, semantic, social, environmental, visual, functional, etc. dimensions in order to reduce depression in citizens, and these dimensions were identified by combining the results of selected articles.

This paper is an open
access and licenced under
the [Creative Commons
CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) licence.

©2024, UST. All rights reserved.

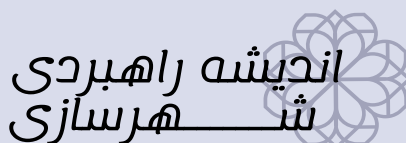
Cite this article: Seyvani Amirkhiz, H., Imani Shamloo, J. (2024). The Analysis of Place Attachment role in Citizens' Depression Using Meta-Analysis method. *Urban Strategic Thought*, 2(2(4)), 83-97.

 <https://doi.org/10.30479/ust.2024.20345.1148>

 https://ut.journals.ikiu.ac.ir/article_3453.html

*. Corresponding Author (Email: j.imani@tabriziau.ac.ir)/ (Phone: +989141838727)

شاپای الکترونیکی: ۲۹۸۱-۱۷۹۱

ناشر: دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)

مقاله علمی-پژوهشی

واکاوی نقش حس دلبستگی به مکان در افسردگی شهروندان با کاربست روش فراتحلیل

حانیه سیوانی امیرخیز^(۱)، جواد ایمانی شاملو^{(۲)*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی تهران، تهران، ایران.
۲- استادیار گروه شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبریز، ایران.

چکیده	اطلاعات مقاله
مقدمه: مکان، علاوه بر بعد مادی از بعد غیر مادی نیز برخوردار بوده و احساساتی در ساکنان خود ایجاد می‌کند. ارتباط احساسی میان انسان و مکان در حوزه‌های مختلفی مورد بررسی قرار گرفته است که از جمله آن‌ها در ادبیات معماری و شهرسازی است. افسردگی، یک اختلال روانی است که بر احساس، رفتار و عملکرد جسمانی فرد تأثیر می‌گذارد، چنانکه افراد مبتلا، از غمناکی طاقت‌فرسا رنج برده، علاقه‌شان به فعالیت‌هایی که قبلاً از آن لذت می‌بردند، از دست داده و انجام فعالیت‌های روزانه برایشان سخت می‌شود. بنابراین حس دلبستگی به مکان بر روی افسردگی تأثیر غیر قابل انکاری دارد. هدف پژوهش: هدف اصلی این پژوهش، شناسایی مولفه‌های تأثیرگذار بر کاهش افسردگی با تأکید بر ایجاد حس دلبستگی به مکان در شهروندان است. روش‌شناسی: روش تحقیق فراتحلیل با هدف شناسایی و تحلیل مقالات مورد استفاده قرار گرفته است. جامعه آماری این پژوهش شامل مقاله‌های علمی-پژوهشی است که درباره نقش حس دلبستگی به مکان در افسردگی انتشار یافته‌اند. برای دستیابی به این مقالات ابتدا کلیدواژه‌های «دلبستگی به مکان» و «افسردگی» در محیط‌های شهری در هریک از پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین Science Direct، Sage و Taylor & Francis همچنین برای بهره‌گیری از منابع فارسی، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، علم‌نت، سیویلیکا و نورمگز در بازه زمانی ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۲، جستجو شدند. سپس از چک لیست پریزما برای غربالگری مقاله‌ها استفاده شد. یافته‌ها و بحث: یافته‌های تحقیق شامل کل مولفه‌های تأثیرگذار از محیط ساخته شده شهری و حس دلبستگی به مکان بر موضوع افسردگی است که در ابعاد مختلف کالبدی، معنایی، اجتماعی، زیست‌محیطی، بصری، عملکردی و ... مطرح شده است. نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت دلبستگی به مکان دارای ابعاد تأثیرگذار بر کاهش افسردگی در شهروندان است که از دستاوردهای اصلی این تحقیق است. تجزیه و تحلیل‌های پژوهش حاضر، بر اهمیت در نظر گرفتن دلبستگی به مکان به عنوان یک عامل مهم در درک و پرداختن به افسردگی تأکید می‌کند. نکات برجسته: - هدف اصلی این پژوهش، شناسایی مولفه‌های تأثیرگذار بر کاهش افسردگی با تأکید بر ایجاد حس دلبستگی به مکان در شهروندان است. - دلبستگی به مکان دارای مولفه‌های موثر بر ابعاد مختلف کالبدی، معنایی، اجتماعی، زیست‌محیطی، بصری، عملکردی و ... در جهت کاهش افسردگی در شهروندان است که این ابعاد با استفاده از ترکیب نتایج مقالات منتخب شناسایی شدند.	دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۲۳ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۵/۲۹ صص: ۸۳-۹۷ واژگان کلیدی: حس دلبستگی به مکان، افسردگی، شهروندان، فراتحلیل. تعداد منابع: ۶۷ تعداد اشکال: ۳ تعداد جداول: ۷

ارجاع به این مقاله: سیوانی امیرخیز، حانیه و ایمانی شاملو، جواد. (۱۴۰۳). واکاوی نقش حس دلبستگی به مکان در افسردگی شهروندان با کاربست روش فراتحلیل. *اندیشه راهبردی شهرسازی*، ۲(۴)، ۸۳-۹۷.

doi <https://doi.org/10.30479/ust.2024.20345.1148>

این مقاله به صورت دسترسی باز و با مجوز Creative Commons CC BY-NC 4.0 قابل استفاده است.

©2024, UST. All rights reserved.

* نویسنده مسئول (رایانامه: j.imani@tabriziau.ac.ir) / (تلفن: ۰۹۱۴۱۸۳۸۷۲۲)

۱- مقدمه و بیان مسئله

سلامت انسان، محوری‌ترین موضوع در اکوسیستم شهری است. سلامت، یک نیاز بنیادی و اولیه ساکنین شهرها و یکی از حقوق اساسی هر انسان بدون در نظر گرفتن برتری یکی بر دیگری است. اختلالات سلامت روان در سال‌های اخیر در سطح جهانی در حال افزایش بوده است (Bradbury, 2020)، افزایش اختلالات افسردگی ممکن است به کاهش ارتباط با محیط‌های طبیعی به موازات افزایش شهرنشینی مرتبط باشد (Hong et al., 2022). در واقع در سال‌های اخیر، با رشد سریع شهرنشینی و پیش‌بینی سکونت پنج میلیارد نفر در شهرها تا سال ۲۰۳۰، نگرانی در مورد بروز افسردگی افزایش یافته که بخش عمده آن مربوط به سلامت روان است. طبق نتایج پیمایش کشوری در سال ۱۳۹۰ میزان شیوع ۱۲ ماهه اختلال افسردگی اساسی در کشور برابر با ۷/۱۲ درصد از افراد ۱۵ تا ۶۴ ساله و میزان شیوع ۱۲ ماهه اختلالات اضطرابی برابر با ۶/۱۵ درصد از افراد ۱۵ تا ۶۴ ساله کشور بوده است. اختلالات روان‌پزشکی از جمله افسردگی در میان جمعیت سالمندان صرف نظر از جنسیت آن‌ها شایع‌تر است (Ta-bassum et al., 2023).

حس دل‌بستگی به مکان اغلب یک ساختار عاطفی ضمنی در نظر گرفته می‌شود و تنها زمانی ظاهر می‌شود که محیط تغییر کند و ارتباط بین افراد و مکان مورد تهدید قرار گیرد. در این میان، محیط انسان‌ساخت نقش مهمی در کاهش و افزایش افسردگی دارند (Sarkar, 2018) و با رشد شهرنشینی نیز افزایش می‌یابد. زیرا شهرنشینی، ضمن برخورداری از مزایای اقتصادی و اجتماعی، آثار سوئی هم دارد به گونه‌ای که محدودیت منابع طبیعی، افزایش تخریب‌ها و آلودگی‌های زیست‌محیطی، ناکافی بودن خدمات و زیرساخت‌ها، بیکاری و فقر، فرسودگی بافت‌های شهری و ... زمینه وسیعی از عوامل تهدیدکننده را در شهرها بویژه در کشورهای در حال توسعه ایجاد کرده‌اند و شهرها را به محیط‌های ملال‌آوری تبدیل کرده‌اند که به اثرات روانی محیط بر انسان توجهی ندارند. یکی از مسائل و ریشه‌های فقدان جامعیت در ایجاد حس دل‌بستگی به مکان در دهه‌های گذشته، کم‌رنگ‌بودن نقش مباحث روان‌شناسی است که به دلیل این سهل‌انگاری، مسئله‌ای

همچون افزایش افسردگی در شهرها به چشم می‌خورد. بنابراین، شاید محیط انسان‌ساخت علت اصلی افسردگی نباشد اما یک عامل شدت‌دهنده در ابتلا و روند بهبود آن است (Sarkar, 2018). یکی از شواهد این ادعا، افزایش ۴۰ درصد احتمال خطر ابتلا به افسردگی در شهرها نسبت به روستاهاست که عمدتاً ناشی از رشد و گسترش شهرها، پراکندگی کاربری‌ها، افزایش فواصل شهری و شهرنشینی، آپارتمان‌نشینی و خانه‌های محروم از عناصر طبیعی و طبیعت و خیابان‌کشی‌های گسترده و سفرهای روزانه طولانی است. این در حالی است که محیط می‌تواند بنیانی برای سلامتی و تندرستی باشد که ارتقای کیفیت کالبدی محیط‌های شهری، سهم فراوانی در بهبود آن دارد چنانکه طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی^۱، «یک چهارم بیماری‌ها با عوامل محیطی قابل جبران است» (Tomita et al., 2017).

تاکنون پژوهش‌های متعددی در مورد تاثیر حس دل‌بستگی به مکان بر افسردگی انجام گرفته است به همین دلیل پژوهش حاضر سعی دارد با مرور نظام‌مند و فراتحلیل با هدف کاهش افسردگی در محیط‌های شهری انجام گیرد.

۲- پیشینه پژوهش

باتوجه به اهمیت مسئله حس دل‌بستگی به مکان و تاثیر آن بر افسردگی در فضاهای شهری، پژوهشگران متعددی در حوزه‌های میان‌رشته‌ای از جمله علوم روان‌شناسی، اجتماعی و شهری نگاه به خصوصی در این زمینه داشته‌اند. صابری و همکاران (۱۴۰۲) پژوهشی تحت عنوان «نقش تعدیل‌گری مدت سکونت در رابطه دل‌بستگی مکان با سلامت روانی و بهزیستی اجتماعی در زنان ساکن شهر تهران» انجام دادند که نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد میان دل‌بستگی مکان با سلامت روان و نیز میان دل‌بستگی مکان و بهزیستی اجتماعی رابطه مثبت معنادار برقرار است. گرچه میان مدت سکونت و دل‌بستگی مکان رابطه معنادار مثبت وجود دارد، مدت سکونت نمی‌تواند در رابطه میان دل‌بستگی مکان با سلامت روان و بهزیستی اجتماعی نقش تعدیل‌گری ایفا کند. قنبریان و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «تبیین مؤلفه‌های حس مکان با رویکرد روان‌درمانی افسردگی» نتایجی به دست آوردند که نشان

بیشتری پیدا کند.

۳- مبانی نظری

دلبستگی به مکان نقش مهمی در تأثیرگذاری بر افسردگی دارد. ارتباط عاطفی افراد با مکان‌های خاصی می‌تواند بر سلامت روان آن‌ها تأثیر بگذارد (Guo et al., 2024). دلبستگی‌های مثبت به مکان، مانند فضاهای سبز که فعالیت بدنی و تعاملات اجتماعی را تشویق می‌کنند، با سطوح پایین‌تر افسردگی مرتبط هستند. از سوی دیگر، دلبستگی‌های منفی به مکان، مانند محیط‌های شلوغ و پراسترس، می‌تواند به احساس استرس، اضطراب و افسردگی دامن زند. زمان همچنین نقش مهمی در دلبستگی به مکان ایفا می‌کند، زیرا تعامل افراد با مکان در طول زمان به دلیل رویدادهای زندگی، تغییرات فرهنگی و دگرگونی‌های فیزیکی تکامل می‌یابد و بر پیوند عاطفی آن‌ها با محیط تأثیر می‌گذارد (Lomas et al., 2024). بنابراین، پرورش دلبستگی‌های مثبت به مکان و اطمینان از دسترسی به محیط‌های حمایتی می‌تواند در پیشگیری و مدیریت افسردگی مفید باشد.

۳-۱- دلبستگی به مکان

دلبستگی به مکان، یک نظریه کلیدی در کاوش روابط انسان و محیط، یک رابطه عاطفی مثبت بین یک فرد و یک مکان است (Feng et al., 2022). طبق مطالعه‌ای که توسط بیر^۵ و همکارانش در سال ۲۰۲۰ انجام شد؛ احساسات و تجربیات عاطفی نقش مهمی در شکل دادن به تصویر ذهنی ما از یک مکان و دلبستگی ما به آن ایفا می‌کنند. فرآیند دلبستگی یک پدیده روان‌شناختی است که افراد را در سطوح مختلف از جمله خانه، محله، شهر و کشور و در محیط‌های مختلف مانند محل کار، موسسات آموزشی، فضاهای عمومی و مکان‌های تفریحی به محیط خود متصل می‌کند.

در جدول ۱ تعاریفی از مفهوم دلبستگی به مکان، با مروری بر منابع گردآوری شده است و سعی بر این بوده که از طریق تکنیک تحلیل محتوای کیفی، موضوع دلبستگی به مکان را در قالب دسته‌بندی‌های زمینه‌ای و موضوعی با توجه به تعاریف پژوهشگران مختلف از این موضوع، ارائه گردد.

می‌دهد به واسطه بهبود کیفیت محیط به لحاظ ساختار معماری و توجه به عناصر طبیعی می‌تواند با القای حس مطلوب فضا، تمرکز بر احساسات مثبت را افزایش داد. در پژوهشی دیگر با عنوان «تأثیر دلبستگی به مکان بر بهزیستی افراد مسن در محیط شهری با تراکم بالا» سان^۲ و همکاران (۲۰۲۴) به این نتیجه رسیدند که دلبستگی به مکان شهری به طور مثبت بر رفاه افراد مسن تأثیر می‌گذارد و از این طریق بر برآورده شدن نیازهای روانی و جلوگیری از مبتلا به افسردگی تأکید دارد.

الشرع و المنصیر (۲۰۱۷) در این مقاله‌ای با عنوان «نقش الگوهای دلبستگی بزرگسالان و عوامل شخصیتی در تبیین افسردگی» نشان دادند که دلبستگی اجتنابی شایع‌ترین در بیماران افسرده و پس از آن دلبستگی مضطرب است. در این میان عوامل شخصیتی (کمال‌گرایی منعطف، تسلط، حساسیت و جسارت اجتماعی) بیشترین شیوع را در بین بیماران افسرده دارند.

ملیس^۳ و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهشی تحت عنوان «اثرات محیط ساخته‌شده شهری بر سلامت روان» دریافتند که دسترسی خوب به حمل‌ونقل عمومی و ساختار شهری متراکم با کاهش خطر افسردگی مرتبط است.

سالیوان و چانگ^۴ (۲۰۱۱) در پژوهشی تحت عنوان «سلامت روان و محیط ساخته‌شده» به این نتیجه رسیدند که دلبستگی به مکان شهری می‌تواند با تقویت روابط اجتماعی و فعالیت بدنی بر افسردگی تأثیر بگذارد، که می‌تواند از افسردگی پیشگیری کرده و آن را درمان کند. با مروری بر پژوهش‌های انجام شده می‌توان دریافت که پیش از این، مطالعاتی در زمینه بررسی نقش حس دلبستگی به مکان در افسردگی از طریق روش فراتحلیل انجام نشده است و از این نظر یک فقر و خلاء مطالعاتی در این زمینه احساس می‌شود. بنابراین، پژوهش حاضر مبنایی برای مطالعات بعدی در این زمینه خواهد بود. از این رو، مطالعه حاضر دارای نوآوری نسبت به سایر تحقیق‌ها از نظر روش‌شناسی است و خلاء موجود را پوشش می‌دهد. همچنین شناسایی این نقش، می‌تواند تأثیر مفیدی بر سیاست‌گذاری عمومی آینده داشته و موجب می‌گردد بدنه دانشی این موضوع، قوام و انسجام

جدول ۱. تعاریف و نظریات اندیشمندان در مورد حس مکان

زمینه	مقوله و زیرمقوله‌ها	ایده‌ها و مفاهیم کلیدی	پژوهشگران
روانشناسی محیطی	دلبستگی به مکان	پیوند عاطفی پایدار ایجاد شده بین افراد با مکان‌ها یا محیط‌های خاص با احساس ارتباط، معنا و تعلق	Yang et al., 2023; Falanga, 2022; Manzo & Devine-Wright, 2013
		دلبستگی مکان پیوندهای فرد-مکان است که از طریق فرآیندهای چند بعدی و معنادار رخ می‌دهد.	Scannell & Gifford, 2010
	حس مکان دلبستگی به مکان	پیوند مثبت و عاطفی بین افراد و مکان‌ها از تجربیات معنادار و به یاد ماندنی، تعاملات اجتماعی و فرآیندهای مرتبط با هویت	Gokce & Kickert, 2024; Lingard & Turner, 2023; Hernández, 2021
		ماهیت و معنای مکان نقشی جدایی‌ناپذیر در زندگی انسان‌ها	Moore & Marans, 2013; Proshansky et al., 2004
	هویت مکان	هویت مکان به عنوان یک فرآیند شناختی برای بازنمایی محیط	Bessell, 2023; Manahasa & Manahasa, 2024
جغرافیای انسانی، جهانی‌شدن، نظریه‌های مکان	حس مکان انواع منظره	ادغام دلبستگی به مکان در چارچوب خدمات اکوسیستم فرهنگی ناملموس مناظر به عنوان سیستم‌هایی که در آن اجزای زنده و غیرزنده در تعامل با افرادی هستند که بر آن‌ها تأثیر می‌گذارند.	Pearson & Gorman, 2023; Wartmann & Purves, 2018
	حس مکان	مکان به عنوان فضایی که از طریق اعمال شخصی، اجتماعی و فرهنگی با معانی (ذهنی) سرمایه‌گذاری شده است تعاملات افراد-مکان	Gottwald et al., 2022; Masterson et al., 2019
	حس جهانی مکان	مکان‌ها دارای هویت‌های متعددی هستند که از طریق روابط اجتماعی و ارتباطات با جهان گسترده‌تر ساخته شده‌اند. مفهوم حس مکان دنیای ما و ویژگی‌های پایدارتر هر مکان را جذب می‌کند.	Van Riel & Vogel, 2022
روانشناسی محیطی و نظریه‌های مکان-مردم	دلبستگی به مکان حس مکان	بررسی انتقادی پیشرفت معاصر در نظریه دلبستگی به مکان به عنوان یک مفهوم کل‌نگر برای درک ارتباطات مردم و مکان به عنوان یک پیش‌بینی‌کننده مهم تصمیم فرد برای عمل در یک محیط فیزیکی	Inalhan et al., 2021; Manzo & Devinewright, 2013
	دلبستگی به مکان حس مکان مقیاس مکان	توجه انتقادی به اصول ثنوری مبتنی بر پیوستگی، به ویژه ماهیت فیزیکی مکان‌ها اخیراً، مفهوم دلبستگی به مکان در علوم محیطی و طبیعی، به ویژه با تمرکز بر نقش آن به عنوان پیش‌بینی‌کننده رفتارهای حفاظتی	Lewicka, 2011; Admiraal et al., 2017
منابع اجتماعی و زیست محیطی	حس مکان دلبستگی به مکان رضایت از مکان	رضایت از مکان به عنوان جنبه فیزیکی و عملکردی حس مکان جزء حیاتی رفاه فرد و به عنوان یک سرویس اکوسیستمی مهم و غنی‌کننده زندگی	Rajala et al., 2020; Stedman, 2003
معماری و پدیدارشناسی	حس مکان	حس مکان یک پدیده عمومی است که با معانی ساختاری، فضایی و نمادین همراه است. معماری خوب باید در درجه اول به ایجاد حالات متناسب با احساسات مثبت که از اخلاقیات حمایت می‌کند، توجه داشته باشد.	Violich, 1985
	حس مکان بی‌مکانی	حس مکان فرآیندی تجربی است که در آن افراد معنای مکان را تفسیر می‌کنند. تضعیف ماهیت مکان از چالش‌های شهرهای معاصر است. شهروند معاصر با فضاهایی بی‌معنا مواجه است که هنوز به مکان تبدیل نشده‌اند.	Cross, 2001; Tuan, 1975

۳-۲- اختلال افسردگی

افسردگی از جمله اختلالات خلقی رایج است که از زمان‌های دور در نوشته‌ها وجود داشته است. بقراط، حدود ۴۵۰ سال قبل از میلاد، اصطلاحات مانیا (شیدایی) و مالیخولیا (مالنکولی) را برای توصیف آن به کار برده است. بطورکلی، افسردگی، «یک اختلال روانی است که بر فکر،

احساس، رفتار و عملکرد جسمانی فرد تأثیر می‌گذارد» چنانکه افراد مبتلا، از غمناکی طاقت‌فرسا رنج برده، علاقه‌شان به فعالیت‌هایی که قبلاً از آن لذت می‌بردند، از دست داده و انجام فعالیت‌های روزانه برایشان سخت می‌شود» (Borrill et al., 2000: 2). محیط‌های انسان‌ساخت شهرهای امروز توجهی به کیفیت و اثرات روانی احتمالی

در ادبیات نظری ذکر شده است. اگرچه این موضوع به ندرت به صورت تجربی مورد بررسی قرار می‌گیرد، نظریه‌ها نشان می‌دهند که رابطه قوی با مکان، رفاه شخصی مانند عزت نفس و احساس تعلق به جامعه را افزایش می‌دهد (Fullilove, 1996; Korpela, 1989; Twigger-Ross & Uzzell, 1996; West & George, 2002). برعکس، اختلال در این رابطه می‌تواند منبع ناراحتی عاطفی و روانی باشد. علاوه بر این، ادبیات فراوانی وجود دارد که مزایای روان‌شناختی محیط و اینکه چگونه ارتباط با محیط به رفاه فرد کمک می‌کند، بحث می‌کند (Kaplan & Kaplan, 1989; Mayer & Frantz, 2004). فولی لاو (۱۹۹۶)، روانپزشک درون شهر، پیامدهای جابجایی مانند نوسازی شهری، بی‌خانمانی و پناهندگان را مورد بحث قرار داد. او اظهار داشت که احساس تعلق برای رفاه روان‌شناختی ضروری است و اختلال در رابطه فرد و مکان می‌تواند منجر به اختلالات روانی شود. محیط‌های آشنا به طور دائم بر روی سیستم عصبی حک می‌شوند. از دست دادن ناگهانی دنیای بیرونی که آن احساسات را مشروط کرده است به عنوان از دست دادن خود تلقی می‌شود. بر اساس نظریه‌های دلبستگی، زمانی که اختلال در دلبستگی به مکان در شخص رخ می‌دهد، اغلب احساس غم و اندوه، اشتیاق به گذشته و مشکلات جدایی و تعهد به وجود می‌آید (Fullilove, 1996).

به عنوان بخشی از چارچوب مفهومی دلبستگی مکانی، محققان این فرض را مطرح کرده‌اند که بین دلبستگی و بهزیستی رابطه مثبتی وجود دارد و اختلال در فرآیند روان‌شناختی دلبستگی می‌تواند پریشانی روانی و عاطفی ایجاد کند.

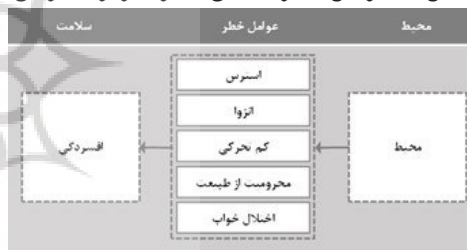
۴- روش پژوهش

روش تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نوع کیفی است که رویکرد محقق در سامان‌دهی مطالعه‌ها، روش فراتحلیل بوده که با هدف شناسایی و تحلیل مقالات برای فرآیند تحقیق استفاده شده است.

در سال ۱۹۷۶ اصطلاح فراتحلیل را نخستین بار «گلس»^۷ به کار برد. به علت گستردگی مطالعات صورت گرفته در هر حوزه، این روش کمک می‌کند بتوان نتیجه‌ای واحد استخراج کرد و به عبارتی نتایج پژوهش‌های مختلف انجام شده در

محیط بر انسان ندارند و از یکسو، با افزایش محرک‌هایی چون تراکم، آلودگی صوتی، آلودگی هوا و اغتشاش بصری و ایجاد استرس و فشار روانی بر شهروندان یا سوق دادن آن‌ها به انزوا و گوشه‌گیری در جستجوی آرامش از دست رفته، احتمال ابتلا به افسردگی را شدت می‌بخشند و از سوی دیگر، با تخریب طبیعت و فضاهای عمومی مطلوب و توسعه ساخت‌وسازهای نامناسب در راستای گسترش شهر و توسعه شهرنشینی باعث کاهش دلبستگی به مکان و از بین بردن برخی عوامل محافظت‌کننده از سلامت روان چون دسترسی به طبیعت، فعالیت بدنی، فراغت، حمایت و تعاملات اجتماعی و کیفیت خواب می‌شوند که در نهایت، می‌تواند احتمال خطر افسردگی را افزایش دهد. از این رو، عوامل خطر ناشی از محیط که موجب بروز افسردگی می‌گردد در جدول ذیل آمده‌اند.

شکل ۱. عوامل خطر محیطی تاثیرگذار بر افسردگی

منبع: (Lai, 2019)

۳-۳- رابطه دلبستگی به مکان و افسردگی

روان‌شناسان محیطی و نظریه‌پردازان دلبستگی مکان بیان کرده‌اند که از دست دادن یک مکان صمیمی و معنادار بر افراد تأثیری مشابه جدایی و از دست دادن یک فرد دارد که به افزایش افسردگی معروف است (Fullilove, 1996). در یک بلای طبیعی، استرس ناشی از جابجایی، از دست دادن خانه، دارایی، شغل، خانواده یا دوستان رابطه فرد با مکان را مختل می‌کند و ممکن است به علائم افسردگی بیشتر منجر شود.

کلیدواژه «دلبستگی به مکان» با ارجاع اولیه به دهه ۱۹۷۰ در ادبیات نظری ذکر شده است، این مفهوم در رشته‌های مختلف از جمله روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و مطالعات محیطی برای درک ارتباطات عاطفی و روان‌شناختی افراد با مکان‌های خاص مورد بررسی قرار گرفته است (Gaylord-Harden et al., 2009). از طرفی، کلیدواژه «افسردگی» از اواخر قرن نوزدهم، بیش از یک قرن است که

$\wedge$

۵-۱- فراوانی زبان‌های مورد بررسی در نمونه‌ها

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته بعد از غربالگری و دست‌یافتن به پژوهش‌های موثر، ۳۲ درصد مربوط به پژوهش‌های انگلیسی و ۶۸ درصد مربوط به پژوهش‌هایی با زبان فارسی است (جدول ۳).

جدول ۳. فراوانی زبان مورد مطالعه

زبان	فراوانی	درصد
فارسی	۶۱	۵۴
لاتین	۵۳	۴۶
مجموع	۱۱۴	۱۰۰

۵-۲- فراوانی نظریه‌های پایه پژوهش مورد بررسی

با مطالعه متون و تحلیل محتوای پژوهش‌ها، نظریات مطرح در زمینه نظریات پایه اندیشمندان معروف در این حوزه مورد بررسی قرار گرفته است. یکی از مهم‌ترین موضوعات در روند تحلیل ساختار پژوهش وجود نظریه‌های پایه در آن پژوهش است و در برخی از مطالعات نظریه ریشه‌ای استفاده نشده بود و بیشتر به معرفی و بیان کلیت یک نظریه اصلی پرداختند و بر پایه آن نظریه مرتبط و جدیدی تولید نشده است (جدول ۴).

جدول ۴. فراوانی نظریه‌های پایه پژوهش

نظریه‌پرداز	فراوانی	درصد
تامپسون	۱	۰/۸
گلن	۲	۱/۷
باترورت	۲	۱/۷
ویلسون	۳	۲/۵
گیفورد	۳	۲/۵
لنگ	۴	۳/۵
داک کوپک	۴	۳/۵
لو و آلمن	۸	۷
براون	۹	۷/۸
گلکار	۱	۰/۸
پرتوی	۲	۱/۷
اسدی	۳	۲/۵
فلاح	۵	۴
نبود نظریه پایه	۶۷	۵۹

۵-۳- دسته‌بندی پژوهش‌ها از نظر مقیاس مطالعه

بررسی پژوهش‌های مرتبط با نقش حس دلبستگی به

مکان در موضوع افسردگی نشان می‌دهد که اغلب مطالعات در سطح شهر تدوین شده‌اند. این موضوع نشان می‌دهد بنابر نیاز و ضرورت بررسی موضوع پژوهش حاضر در مقیاس محله، واحد همسایگی، فضای شهری و مجتمع مسکونی از نظر شناسایی ظرفیت‌ها می‌تواند در تحقیقات آینده مورد استفاده قرار گیرد (جدول ۵).

جدول ۵. توزیع فراوانی پژوهش‌ها از نظر مقیاس مطالعه

مقیاس مورد مطالعه	فراوانی		درصد
	فارسی	انگلیسی	
کشور	۳	۸	۹/۶
شهر	۲۵	۲۳	۴۲
محله و کوچک‌تر (فضای شهری و مجتمع مسکونی)	۱۲	۸	۱۷
نبود حوزه جغرافیایی خاص	۳۱	۴	۳۰
مجموع	۷۱	۴۳	۱۰۰

۵-۴- دسته‌بندی مقالات منتخب از نظر روش‌شناسی

در این بخش از تحلیل محتوای منابع، فراوانی روش‌های بکار رفته در دو گروه مجزای مقالات فارسی و انگلیسی دسته‌بندی شدند. بر اساس نتایج مندرج در جدول ۶، عمده مطالعات انجام‌شده در زمینه پژوهش حاضر با استفاده از روش تحلیل محتوا مرور شده است که حدود ۳۵ درصد از مطالعات را شامل می‌شود و کاربرد آن بین مقالات فارسی بیشتر بوده است. در مراتب بعدی، روش‌های آماری با ۲۶ درصد (۳۰ مورد)، تجربی با ۲۱ درصد (۲۳ مورد) و مطالعه موردی با ۱۸ درصد (۲۱ مورد) رتبه‌بندی می‌شوند.

جدول ۶. فراوانی پژوهش‌های مطالعه شده برحسب روش تحقیق

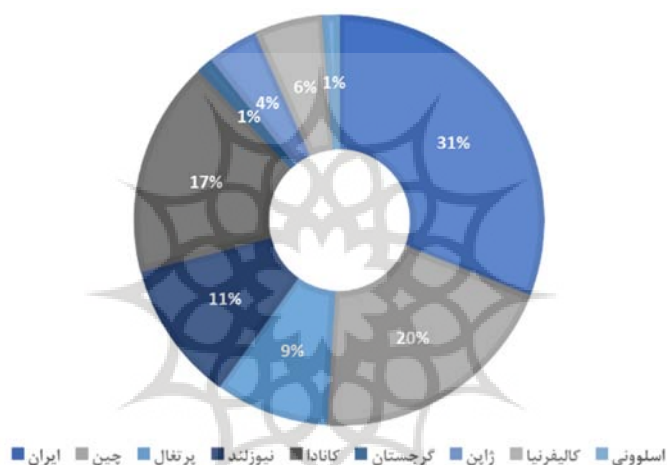
روش تحقیق	فراوانی		درصد
	فارسی	انگلیسی	
تحلیل محتوا	۲۱	۱۹	۳۵
روش کمی و آماری	۱۶	۱۴	۲۶
مطالعه موردی	۱۲	۹	۱۸
نبود حوزه جغرافیایی خاص	۱۲	۱۱	۲۱
مجموع	۶۱	۵۳	۱۰۰

۵-۵- دسته‌بندی مقالات منتخب از نظر روش‌شناسی

بررسی توزیع جغرافیایی مقالات بازخوانی شده می‌تواند درک بهتری از ادبیات مربوط به موضوع نقش حس

در کشور چین، با ۲۰ درصد، به این موضوع پرداخته‌اند. با تحلیل متون منابع و مقاله‌های استخراج شده از پایگاه داده‌های مختلف لاتین و ایرانی، از نظر نظریه‌پردازان حوزه موضوع پژوهش حاضر، ابعاد و مولفه‌هایی که در حوزه دلبستگی به مکان و افسردگی ارائه کرده‌اند، برای مشخص شدن جایگاه مطالعات نقش دلبستگی به مکان در موضوع افسردگی در ادبیات پژوهشی مطالعات شهری در ایران و جهان مورد بررسی قرار گرفت و نتایج آن در جدول ۷ گردآوری شد.

دلبستگی به مکان در افسردگی شهروندان را فراهم آورد. در این راستا شکل ۳ توزیع جغرافیایی مقالات منتخب را نشان می‌دهد. باتوجه به اینکه ۳۵ درصد مطالعات منتخب از نوع مقالات مروری بودند، لیکن فراتحلیل پراکنش جغرافیایی بر روی ۶۵ درصد مقالات دارای مطالعه موردی خاص بررسی شدند. در نمودار شکل ۳ به تفکیک درصد فراوانی مطالعات در هر کشور نشان داده می‌شوند. بررسی توزیع جغرافیایی مطالعات منتشرشده در حوزه موضوع پژوهش حاضر، به وضوح نشان می‌دهد که بیشترین درصد مقالات مربوط به کشور ایران با ۳۱ درصد منابع و بعد از آن

شکل ۳. توزیع جغرافیایی مطالعات بررسی شده

جدول ۷. گزارش مرور ادبیات بر موضوع مورد مطالعه

نظریه‌پرداز	ابعاد	مولفه‌های استفاده شده مرتبط با موضوع پژوهش
حسینی و همکاران، ۱۳۹۷ براساس نظریه کانتر	کالبدی	دسترسی، آسایش، ایمنی و امنیت، اقلیم، هم‌آوایی طبیعت
	معنایی	خوانایی، آشنایی، قابل تشخیص بودن
دهقان و همکاران، ۱۴۰۱	عملکردی	فضاهای فعال، مشوق پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری، پیاده‌رواری محله، ترافیک سواره، دسترسی به خدمات، تنوع کاربری اراضی، امنیت اجتماعی
	تجربی-زیبایی‌شناختی	کالبدی: ترس از حوادث، اختلالات کالبدی، انزوا، ازدحام، ارتفاع یا تعداد طبقات، ورودی، ایوان، نورگیر، تراکم (جمعیتی، مسکونی)، چیدمان قرارگاه‌های رفتاری، محصوریت
	زیست‌محیطی	محرك‌های بصری و غیربصری: رنگ، منظر، رایحه و نور، مکان‌های آرامش‌بخش، مکان‌های خوانا، علائم، مکان‌های راهنما، تعلق مکانی، همبستگی عاطفی، مکان‌های هیجان‌انگیز
بلالی اسکویی و همکاران، ۱۳۹۹	محیطی	نور طبیعی، دمای بالا، فضای سبز / آبی، جهت‌گیری ساختمان، تراکم ساختمانی، آلودگی (هوا، صوتی، نوری و بویایی)، زباله‌های ره‌اشده
	طبیعی	انسجام، خوانایی، پیچیدگی رفتار و تعاملات فرد با محیط طبیعی، رمز و راز و شناخت
نعیمی فروتنی نژاد و همکاران، ۱۳۹۹	کالبدی	نما، تراکم ساختمانی، فضای باز و نیمه باز و واحد مسکونی
آراسته و حیدرزاده، ۱۳۹۹	محیطی	آرامش محیطی، آرامش محیط، سرزندگی و نشاط محیط، عظمت و شکوه محیط، معنویت محیط و صمیمیت محیط

نظریه‌پرداز	ابعاد	مولفه‌های استفاده شده مرتبط با موضوع پژوهش
صابری و همکاران، ۱۴۰۲	کالبدی	وجود خدمات و تسهیلات، زمینه و بستر، موقعیت مکان در بستر شهری
	فردی، اجتماعی و فرهنگی	طبقه اجتماعی، شغل، جنس، سن، درآمد، وضعیت تأهل، تحصیلات، پیش‌زمینه‌ها، باورها و ارزش‌های فردی و پیوندهای اجتماعی
Wood et al., 2017	کالبدی	کاربری‌ها، فرم شهری، شبکه جابه‌جایی و حمل‌ونقل، فضاهای باز عمومی، آبی و سبز
Dzhambov, 2018	زیست‌محیطی	آلودگی هوا و صوتی، زباله، عدم پاکیزگی، آب، فضای سبز، غنای حسی
Mair et al., 2010; Orstad et al., 2017	بصری	وندالیسم، گرافیتی، اراضی رها شده و مخروبه، زشتی یا زیبایی منظر شهری
Hansmann et al., 2007; McAndrew, 2012	طبیعی	نزدیکی به طبیعت و بهره از عناصر طبیعی شامل: حضور گیاهان و فضای سبز، استفاده از مصالح طبیعی، دسترسی به نور طبیعی و بهره از نور طبیعی روز
Galea et al., 2007; Gifford & Lacombe, 2006	زیست‌محیطی	شرایط نگهداری و تمیزی محیط
Evans et al., 2003; Tyson et al., 2002	عملکردی	دسترسی به امکانات و تجهیزات شهری: پاسخ به نیازهای عملکردی کاربران فضا، دسترسی به خدمات محلی
Appleyard & Lintell, 1972; Taylor et al., 1990	عملکردی	ایمنی و امنیت فضا، کاهش جرم‌پذیری فضا

۶- نتیجه‌گیری

همچنین فراتحلیل، یک همبستگی منفی معنی‌داری را بین دلبستگی به مکان و افسردگی نشان داد و نتایج مقالات متعدد در زمینه حاضر، بیانگر این است که سطوح بالاتر دلبستگی به محل زندگی با سطوح پایین‌تر افسردگی مرتبط است.

نتیجه تحلیل کمی و کیفی مطالعه‌های شکل‌گرفته و دسته‌بندی و سازمان‌دهی آن‌ها بر اساس زبان، مقیاس مورد مطالعه، نظریه‌های پایه، روش‌شناسی مقالات منتخب و پراکنش جغرافیایی این مقالات، از طریق تحلیل و بررسی محتوای منابع، برخی نقاط ضعف در پژوهش‌ها یافته شد. این موارد شامل نبود نظریه‌های پایه و مبانی نظری قوی، نبود حوزه جغرافیایی خاص در برخی پژوهش‌ها و عدم نتیجه‌گیری کافی و رضایت‌مند است.

یافته‌ها از این فرضیه حمایت می‌کنند که احساس قوی دلبستگی به مکان خود می‌تواند به عنوان یک عامل محافظتی در برابر افسردگی عمل کند. این رابطه را می‌توان با اتکا بر تحقیقاتی که یافته‌های آن‌ها و مولفه‌های مورد اشاره‌شان در جدول ۷ گردآوری شده‌اند، توضیح داد. به عنوان مثال، جنبه‌های اجتماعی دلبستگی به مکان، مانند انسجام جامعه و حمایت اجتماعی، در برابر استرس محافظت و به رفاه روانی بیشتر کمک می‌کنند. همچنین یافته‌های پژوهش حاضر از طریق بررسی مقالات منتخب،

پژوهش در موضوع نقش حس دلبستگی به مکان در افسردگی شهروندان یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد بحث است، چرا که این موضوع تأثیر غیرقابل‌انکاری بر زندگی فردی و اجتماعی شهروندان دارد. رابطه بین احساس دلبستگی افراد به محل سکونت و سلامت روانی آن‌ها، به ویژه افسردگی، موضوعی است که در تحقیقات شهرسازی، روان‌شناختی و جامعه‌شناختی مورد توجه فزاینده‌ای قرار گرفته است. این مقاله یک فراتحلیل با هدف ترکیب یافته‌های مطالعات مختلف برای واکاوی تأثیر دلبستگی به مکان بر افسردگی در بین شهروندان ارائه کرد.

در ساختار پژوهش مورد مطالعه، منابع و مقالات چاپ شده در فصل‌نامه‌های معتبر ایران و جهانی در حوزه حس دلبستگی به مکان و موضوع افسردگی مورد بررسی قرار گرفت و سپس با استفاده از روش فراتحلیل سعی شد با در نظرگیری هدف پژوهش ابعاد مطالعه بطور دقیق بررسی شوند. براساس یافته‌های حاصل از تحلیل پژوهش‌های پیشین می‌توان گفت دلبستگی به مکان دارای ابعاد و مولفه‌های تأثیرگذار در ابعاد مختلف کالبدی، معنایی، اجتماعی، زیست‌محیطی، بصری، عملکردی و ... بر کاهش افسردگی در شهروندان است که این ابعاد با استفاده از ترکیب نتایج مقالات منتخب شناسایی شدند.

۱۱- پی‌نوشت‌ها

1. World Health Organization
2. Sun
3. Melis
4. Sullivan and Chang
5. Beyer
6. Fullilove
7. Glass

۱۲- منابع

- ۱- آراسته، مجتبی و حیدرزاده، احسان. (۱۳۹۹). تبیین معیارهای مؤثر بر تجربه حضور شهروندان و ارتقای سلامت روانی آن‌ها در محیط‌های تفرجگاهی طبیعی شهر تبریز. *جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی*، ۳۱(۴)، ۹۵-۱۱۲. <https://doi.org/10.22108/gep.2021.122683.1297>
- ۲- حسینی، سید فخرالدین و سلطانی، مهرداد. (۱۳۹۷). تحلیل تطبیقی مفهوم محله در نظام سنتی شهرهای ایران با الگوهای مشابه (جایگزین) دوره معاصر. *باغ نظر*، ۱۵(۶۰)، ۲۸-۱۵. <https://doi.org/10.22034/bagh.2018.62761>
- ۳- بلالی اسکویی، آزیتا و ریش سفید نوش‌آبادی، سجاد. (۱۳۹۹). بررسی تاثیر مولفه‌های شخصی افراد بر میزان رضایتمندی از محیط مسکونی نمونه‌موردی: منطقه ۵ شهرداری تهران. *معماری‌شناسی*، ۳(۱۵)، ۱-۱۲. <https://sid.ir/pa-per/527094/fa>
- ۴- دهقان، فاطمه؛ گلکار، کوروش و حکیمیان پانته آ. (۱۴۰۰). نقش طراحی شهری بر سلامت روان: تبیین چارچوب مفهومی رابطه کیفیت‌های محیط شهری و سلامت روان ساکنان شهر با تاکید بر افسردگی. *آرمان شهر*، ۱۵(۳۸)، ۱۹۹-۲۱۵. <https://doi.org/2AAUD10.22034>
- ۵- صابری، نعیمه؛ پورشهریاری، مه‌سیما و عبداللّهی، عباس. (۱۴۰۲). نقش تعدیل‌گری مدت سکونت در رابطه دلبستگی مکان با سلامت روانی و بهزیستی اجتماعی در زنان ساکن شهر تهران. *پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی*، ۱۳(۵۰)، ۴۳-۵۶. <https://doi.org/10.22034/spr.2023.389590.1823>
- ۶- عبدالله‌زاده فرد، علیرضا و شمس‌الدینی، علی. (۱۳۹۹). نقش کیفیت محیطی محله در سلامت روحی و روانی ساکنان (مطالعه‌موردی محله سنگ سیاه، کلانشهر شیراز). *دانش شهرسازی*، ۲(۴)، ۹۵-۱۱۴. upk.2020.14650.1307/10.22124

بر اهمیت مداخلات مکان‌محور در ارتقای سلامت روان تاکید می‌کند. سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان شهری باید راهبردهایی را در نظر بگیرند که دلبستگی ساکنان را به مکان‌هایشان افزایش دهد، مانند حفظ فضاهای اجتماعی، تقویت سنت‌های محلی و ترویج تعامل اجتماعی. تحقیقات بیشتری برای کشف مسیرهای علی نهفته در رابطه مشاهده‌شده و شناسایی جنبه‌های خاص دلبستگی به مکان که بیشترین تأثیر را در کاهش افسردگی دارند، مورد نیاز است. در نتیجه، فراتحلیل، اهمیت دلبستگی به مکان را به عنوان یک عامل تعیین‌کننده افسردگی تأیید کرده و نیاز به رویکرد آگاهانه به مکان در تحقیقات و مداخله سلامت روان را برجسته می‌کند.

پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آینده از روش‌های تحلیل محتوا و تحقیقات مبتنی بر روش‌های کیفی استفاده بیشتری شده و تحقیقات در سطوح خردتر از جمله محلات و نواحی شهر مورد تأکید قرار گیرد. علاوه بر این، مطالعات برای درک اینکه چگونه تغییرات در دلبستگی به مکان در طول زمان بر افسردگی تأثیر می‌گذارد، مورد نیاز است. همچنین جهت دستیابی به نتایج بهتر در زمینه موضوع مورد بررسی، پژوهش دیگری با تعداد نمونه مقالات و تحقیقات بیشتر در آینده انجام شود.

۷- حامیان مالی

مقاله حامی مالی و معنوی نداشته است.

۸- مشارکت نویسندگان

«نویسندگان به اندازه یکسان در مفهوم‌سازی و نگارش مقاله سهیم هستند. همه نویسندگان محتوای مقاله ارسالی برای داوری را تایید کردند و در مورد تمام جنبه‌های کار توافق دارند».

۹- اعلام عدم تعارض منافع

«نویسندگان اعلام می‌دارند که در انجام این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافع برای ایشان وجود نداشته است».

۱۰- قدردانی

ما از همه افراد برای مشاوره علمی در این مقاله سپاس‌گزاریم.

and *Environmental Planning*, 31(4), 95-112. [In Persian]. <https://doi.org/10.22108/gep.2021.122683.1297>

6- Balali osquei, A., & Rishsefid Noushabadi, S. (2019). Investigating the effect of personal components of people on the level of satisfaction with the residential environment, a case study: District 5 of Tehran Municipality. *Architecture*, 3(15), 0-0. [In Persian]. <https://sid.ir/paper/527094/fa>

7- Bessell, S. (2023). Childhood and belonging over time: narratives of identity across generations on Tasmania's east coast. *Children's Geographies*, 21(1), 81-95. <https://doi.org/10.1080/14733285.2021.1985431>

8- Beyer, K. M., Kaltenbach, A., Szabo, A., Bogar, S., Nieto, F. J., & Malecki, K. M. (2014). Exposure to neighborhood green space and mental health: evidence from the survey of the health of Wisconsin. *International journal of environmental research and public health*, 11(3), 3453-3472. <https://doi.org/10.3390/ijerph110303453>

9- Borrill, C., West, M., Shapiro, D., & Rees, A. (2000). Team working and effectiveness in health care. *British Journal of Healthcare Management*, 6(8), 364-371. <https://doi.org/10.12968/bjhc.2000.6.8.19300>

10- Bradbury, S. (2020). Health sources: Reviewing the news. *BDJ In Practice*, 33(12), 26-27. <https://doi.org/10.1038/s41404-020-0591-5>

11- Cross, J. E. (2001, November). Private property rights versus scenic views: A battle over place attachments. In *12th Headwaters Conference, Western State College*. <http://hdl.handle.net/10217/180311>

12- Dehghan, F., Golkar, K., & Hakimian, P. (2022). The Role of Urban Design on Mental Health: A Proposed Conceptual Framework for the Relationship between Urban Environmental Qualities and Mental Health of City-Dwellers, with an Emphasis on Depression. *Armanshahr Architecture & Urban Development*, 15(38), 199-215. [In Persian]. <https://doi.org/2AAUD10.22034>

13- Durlak, J. A., & Lipsey, M. W. (1991). A practi-

۷- قنبریان، راحله؛ بامداد، علی و ایمانی، مهدی. (۱۳۹۹). تبیین مولفه‌های حس مکان با رویکرد روان درمانی «افسردگی»: تحلیل محتوا. *فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*, ۲۴۳-۲۶۲، (۱۱)۳. <https://doi.org/10.22059/japr.2020.294336.64340>

۸- نعیمی فروتنی‌نژاد، فریسا؛ رهبری‌منش، کمال؛ البرزی، فریبا و خوانساری، شیدا. (۱۳۹۹). بررسی اهمیت مولفه‌های کالبدی معماری در گونه‌های مجتمع مسکونی (پراکنده، نواری، متمرکز) بر روی استرس و افسردگی (نمونه‌موردی: ۹ مجتمع مسکونی در تهران بعد از انقلاب). *آمایش محیط*, ۱۵(۵۶)، ۱۵۳-۱۸۰. <https://sid.ir/paper/953241/fa>

References

- 1- Abdolazade fard, A., & Shamsoddini, A. (2020). Neighborhood Environmental Quality and Its Role Regarding the Residents' Spiritual and Mental Health (Case Study of Sang Siyah District, Shiraz Metropolis). *Urban Planning Knowledge*, 4(2), 95-114. [In Persian]. [doi: 10.22124/upk.2020.14650.1307](https://doi.org/10.22124/upk.2020.14650.1307)
- 2- Admiraal, J. F., Van den Born, R. J., Beringer, A., Bonaiuto, F., Cicero, L., Hiedanpää, J., ... & De Groot, W. T. (2017). Motivations for committed nature conservation action in Europe. *Environmental Conservation*, 44(2), 148-157. <https://doi.org/10.1017/S037689291700008X>
- 3- Al-Shar'a, H. S., & Al-Manaseer, N. E. (2017). Contribution of Adult Attachment Patterns and Personality Factors in Explaining Depression. *IUG Journal of Educational and Psychological Studies*, 7(5601), 1-24. [doi: 10.33976/IUGJEPS.V25I4.2414](https://doi.org/10.33976/IUGJEPS.V25I4.2414)
- 4- Appleyard, D., & Lintell, M. (1972). The environmental quality of city streets: the residents' viewpoint. *Journal of the American institute of planners*, 38(2), 84-101. <https://doi.org/10.1080/01944367208977410>
- 5- Arasteh, M., & Heidarzadeh, E. (2021). Investigating the Factors Related to the Experience of Presence and Promotion of Citizens' Mental Health in Natural Recreational Environments of Tabriz Province. *Geography*

- tioner's guide to meta-analysis. *American Journal of community psychology*, 19, 291-332. <https://doi.org/10.1007/BF00938026>
- 14- Dzhambov, A. M. (2018). Residential green and blue space associated with better mental health: A pilot follow-up study in university students. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju*, 69(4), 340-348. <https://doi.org/10.2478/aiht-2018-69-3166>
- 15- Evans, J. J., Wilson, B. A., Needham, P., & Brentnall, S. U. E. (2003). Who makes good use of memory aids? Results of a survey of people with acquired brain injury. *Journal of the International Neuropsychological Society*, 9(6), 925-935. [doi:10.1017/S1355617703960127](https://doi.org/10.1017/S1355617703960127)
- 16- Falanga, R. (2022). Understanding place attachment through the lens of urban regeneration. Insights from Lisbon. *Cities*, 122, 103590. [DOI 10.1016/j.cities.2022.103590](https://doi.org/10.1016/j.cities.2022.103590)
- 17- Feng, X., Zhang, Z., & Chen, X. (2022). Paper analysis of the relevance of place attachment to environment-related behavior: a systematic literature review. *Sustainability*, 14(23), 16073. <https://doi.org/10.3390/su142316073>
- 18- Fullilove, M. T. (1996). Psychiatric implications of displacement: Contributions from the psychology of place. *The American Journal of Psychiatry*, 153(12), 1516-1523. <https://doi.org/10.1176/ajp.153.12.1516>
- 19- Galea, S., Ahern, J., Nandi, A., Tracy, M., Beard, J., & Vlahov, D. (2007). Urban neighborhood poverty and the incidence of depression in a population-based cohort study. *Annals of epidemiology*, 17(3), 171-179. <https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2006.07.008>
- 20- Gaylord-Harden, N. K., Taylor, J. J., Campbell, C. L., Kesselring, C. M., & Grant, K. E. (2009). Maternal attachment and depressive symptoms in urban adolescents: The influence of coping strategies and gender. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 38(5), 684-695. <https://doi.org/10.1080/15374410903103569>
- 21- Ghanbarian, R., Bamdad, A., & Imani, M. (2020). Explaining the Components of Sense of Place in Depression Treatment Approach: Content Analysis. *Journal of Applied Psychological Research*, 11(3), 243-262. [In Persian]. <https://doi.org/10.22059/japr.2020.294336.64340>
- 22- Gifford, R., & Lacombe, C. (2006). Housing quality and children's socioemotional health. *Journal of Housing and the built Environment*, 21, 177-189. <https://doi.org/10.1007/s10901-006-9041-x>
- 23- Gokce, D., & Kickert, C. (2024). What if "sense of place" is already strong? An in-depth investigation in an award-winning American neighbourhood. *Urban Design International*, 29(1), 39-55. <https://doi.org/10.1057/s41289-023-00226-z>
- 24- Gottwald, S., Albert, C., & Fagerholm, N. (2022). Combining sense of place theory with the ecosystem services concept: empirical insights and reflections from a participatory mapping study. *Landscape Ecology*, 1-23. <https://doi.org/10.1007/s10980-021-01362-z>
- 25- Guo, Y., Wang, B., Li, W., & Xu, H. (2024). Deciphering the impacts of environmental perceptions on place attachment from the perspective of place of origin: A case study of rural China. *Applied Geography*, 162, 103165. <https://doi.org/10.1016/j.apgeog.2023.103165>
- 26- Hansmann, R., Hug, S. M., & Seeland, K. (2007). Restoration and stress relief through physical activities in forests and parks. *Urban forestry & urban greening*, 6(4), 213-225. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2007.08.004>
- 27- Hernández, B. (2021). Place attachment: Antecedents and consequences (Antecedentes y consecuencias del apego al lugar). *PsyEcology*, 12(1), 99-122. <https://doi.org/10.1080/21711976.2020.1851879>
- 28- Hong, C., Xiong, X., Li, J., Ning, X., Qi, D., Yang, Y., ... & Luo, Y. (2022). Urbanization and depressive symptoms among middle-aged and older adults in China. *Frontiers In Public Health*, 10, 1086248. [doi: 10.3389/fpubh.2022.1086248](https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.1086248)

- 29- Hosseini, S. F., & Soltani, M. (2018). A comparative investigation and analysis between the neighborhood concept in the traditional urban system in Iran and its similar patterns in contemporary period. *The Monthly Scientific Journal of Bagh-e Nazar*, 15(60), 15-28. [In Persian]. <https://doi.org/10.22034/bagh.2018.62761>
- 30- Inalhan, G., Yang, E., & Weber, C. (2021). *Place Attachment Theory: handbook of theories on designing alignment between people and the office environment*. Routledge. <https://doi.org/10.1201/9781003128830-16>
- 31- Kaplan, R., Kaplan, S., & Brown, T. (1989). Environmental preference: A comparison of four domains of predictors. *Environment and behavior*, 21(5), 509-530. <https://doi.org/10.1177/0013916589215001>
- 32- Korpela, K. M. (1989). Place-identity as a product of environmental self-regulation. *Journal of Environmental psychology*, 9(3), 241-256. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(89\)80038-6](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(89)80038-6)
- 33- Lai, C. H. (2019). Promising neuroimaging biomarkers in depression. *Psychiatry investigation*, 16(9), 662. <https://doi.org/10.30773/pi.2019.07.25.2>
- 34- Lewicka, M. (2011). Place attachment: How far have we come in the last 40 years?. *Journal of environmental psychology*, 31(3), 207-230. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2010.10.001>
- 35- Lingard, H., & Turner, M. (2023). Measuring sense of place in project environments to promote positive mental wellbeing. *International Journal of Project Management*, 41(6), 102503. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2023.102503>
- 36- Lomas, M. J., Ayodeji, E., & Brown, P. (2024). Imagined places of the past: the interplay of time and memory in the maintenance of place attachment. *Current Psychology*, 43(3), 2618-2629. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04421-7>
- 37- Mair, C., Roux, A. V. D., & Morenoff, J. D. (2010). Neighborhood stressors and social support as predictors of depressive symptoms in the Chicago Community Adult Health Study. *Health & place*, 16(5), 811-819. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2010.04.006>
- 38- Manahasa, E., & Manahasa, O. (2024). The role of landmarks in shaping Tirana's urban identity: the shift from socialist to post-socialist city. *European Planning Studies*, 32(5), 1029-1058. <https://doi.org/10.1080/09654313.2023.2249508>
- 39- Manzo, L., & Devine-Wright, P. (2013). *Place attachment: Advances in theory, methods and applications*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203757765>
- 40- Masterson, V. A., Enqvist, J. P., Stedman, R. C., & Tengö, M. (2019). Sense of place in social-ecological systems: From theory to empirics. *Sustainability science*, 14, 555-564. <https://doi.org/10.1007/s11625-019-00695-8>
- 41- Mayer, F. S., & Frantz, C. M. (2004). The connectedness to nature scale: A measure of individuals' feeling in community with nature. *Journal of environmental psychology*, 24(4), 503-515. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2004.10.001>
- 42- McAndrew, C. (2012). Transforming Public Spaces—What Can We Learn from the Ontological Positioning of the 'Site of the Social'. *Iridescent*, 2(1), 78-94. <https://doi.org/10.1080/19235003.2012.11428504>
- 43- Melis, G., Gelormino, E., Marra, G., Ferracin, E., & Costa, G. (2015). The effects of the urban built environment on mental health: A cohort study in a large northern Italian city. *International journal of environmental research and public health*, 12(11), 14898-14915. doi: [10.3390/ijerph121114898](https://doi.org/10.3390/ijerph121114898)
- 44- Moore, G. T., & Marans, R. W. (Eds.). (2013). *Toward the integration of theory, methods, research, and utilization*. Boston: Springer Science & Business Media.
- 45- Naeimi Forutanijad, F., Rahbarimanesh, K., Alborzi, F., & Khansari, S. (2019). Examining the importance of the physical components of architecture in types of resi-

dential complexes (scattered, strip, concentrated) on stress and depression (case study: 9 residential complexes in Tehran after the revolution). *Environmental Studies*, 15(56), 153-180. [In Persian]. <https://sid.ir/paper/953241/fa>

46- Orstad, S. L., McDonough, M. H., Stapleton, S., Altincekic, C., & Troped, P. J. (2017). A systematic review of agreement between perceived and objective neighborhood environment measures and associations with physical activity outcomes. *Environment and Behavior*, 49(8), 904-932. <https://doi.org/10.1177/0013916516670982>

47- Pearson, D., & Gorman, J. (2023). Acknowledging landscape connection: Using sense of place and cultural and customary landscape management to enhance landscape ecological theoretical frameworks. *Land*, 12(4), 729. <https://doi.org/10.3390/land12040729>

48- Proshansky, H. M., Fabian, A. K., & Kaminoff, R. (2014). Place-identity: Physical world socialization of the self (1983). In *The people, place, and space reader* (pp. 77-81). Routledge. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(83\)80021-8](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(83)80021-8)

49- Rajala, K., Sorice, M. G., & Thomas, V. A. (2020). The meaning (s) of place: Identifying the structure of sense of place across a social-ecological landscape. *People and Nature*, 2(3), 718-733. <https://doi.org/10.1002/pan3.10112>

50- Saberi, N., Pourshahriari, M., & Abdollahi, A. (2023). The moderating Role of Length of Residence in the Relationship between Place Attachment, Mental Health, and Social Well-being in Women Living in Tehran. *Social Psychology Research*, 13(50), 43-56. [In Persian]. <https://doi.org/10.22034/spr.2023.389590.1823>

51- Sarkar, C. (2018). Towards quantifying the role of urban place factors in the production and socio-spatial distribution of mental health in city dwellers. *Journal of Urban Design and Mental Health*. (4)2. [https://www.urbandesignmentalhealth.com/journal-4---quantifying-place-](https://www.urbandesignmentalhealth.com/journal-4---quantifying-place-factors-in-mental-health.html)

[factors-in-mental-health.html](https://www.urbandesignmentalhealth.com/journal-4---quantifying-place-factors-in-mental-health.html)

52- Scannell, L., & Gifford, R. (2010). The relations between natural and civic place attachment and pro-environmental behavior. *Journal of environmental psychology*, 30(3), 289-297. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2010.01.010>

53- Stedman, R. C. (2003). Is it really just a social construction: The contribution of the physical environment to sense of place. *Society & Natural Resources*, 16(8), 671-685. <https://doi.org/10.1080/08941920309189>

54- Sullivan, W. C., & Chang, C. Y. (2011). Mental health and the built environment. *Making healthy places: Designing and building for health, well-being, and sustainability*, 106-116. DOI:10.5822/978-1-61091-036-1_7

55- Sun, Y., Ng, M. K., Chao, T. Y. S., He, S., & Mok, S. H. (2024). The impact of place attachment on well-being for older people in high-density urban environment: a qualitative study. *Journal of Aging & Social Policy*, 36(2), 241-261. doi:10.1080/08959420.2022.2111168

56- Tabassum, T., Suzuki, T., Iwata, Y., & Ishiguro, H. (2023). Depression and associated factors among the elderly population in an urban tertiary geriatric hospital in Bangladesh. *Gerontology and Geriatric Medicine*, 9, 23337214231178145. doi: 10.1177/23337214231178145

57- Taylor, M. E., Conary, J. T., Lennartz, M. R., Stahl, P. D., & Drickamer, K. (1990). Primary structure of the mannose receptor contains multiple motifs resembling carbohydrate-recognition domains. *Journal of Biological Chemistry*, 265(21), 12156-12162. [https://doi.org/10.1016/S0021-9258\(19\)38325-5](https://doi.org/10.1016/S0021-9258(19)38325-5)

58- Tomita, A., Vandormael, A. M., Cuadros, D., Di Minin, E., Heikinheimo, V., Tanser, F., ... & Burns, J. K. (2017). Green environment and incident depression in South Africa: a geospatial analysis and mental health implications in a resource-limited setting. *The Lancet Planetary Health*, 1(4), 152-162. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2542519617300633>

- 59- Tuan, Y. F. (1975). Place: an experiential perspective. *Geographical review*, 151-165. <https://doi.org/10.2307/213970>
- 60- Twigger-Ross, C. L., & Uzzell, D. L. (1996). Place and identity processes. *Journal of environmental psychology*, 16(3), 205-220. <https://doi.org/10.1006/jevp.1996.0017>
- 61- Tyson, A. R., Morozova, E. A., Karlstrom, K. E., Dueker, K. C. S. S. K., & Foster, C. T. (2002). Proterozoic Farwell Mountain-Lester Mountain suture zone, northern Colorado: Subduction flip and progressive assembly of arcs. *Geology*, 30(10), 943-946. [https://doi.org/10.1130/00917613\(2002\)030<0943:PFMLMS>2.0.CO;2](https://doi.org/10.1130/00917613(2002)030<0943:PFMLMS>2.0.CO;2)
- 62- Van Riel, S. C., & Vogel, W. C. (2022). From a local to global sense of place. *Journal of European Landscapes*, 3(3), 37-44. <https://doi.org/10.5117/JEL.2022.3.74294>
- 63- Violich, F. (1985). Towards revealing the sense of place: An intuitive "reading" of four Dalmatian towns. In *Dwelling, place and environment: Towards a phenomenology of person and world* (pp. 113-136). Dordrecht: Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-010-9251-7_8
- 64- Wartmann, F. M., & Purves, R. S. (2018). Investigating sense of place as a cultural ecosystem service in different landscapes through the lens of language. *Landscape and Urban Planning*, 175, 169-183. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2018.03.021>
- 65- West, M., & George, C. (2002). Attachment and dysthymia: The contributions of preoccupied attachment and agency of self to depression in women. *Attachment & Human Development*, 4(3), 278-293. <https://doi.org/10.1080/14616730210167258>
- 66- Wood, L., Hooper, P., Foster, S., & Bull, F. (2017). Public green spaces and positive mental health—investigating the relationship between access, quantity and types of parks and mental wellbeing. *Health & place*, 48,
- 63-71. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2017.09.002>
- 67- Yang, Y., Feng, N., Zhou, T., & Liu, M. (2023). Place attachment buffers against the effect of perceived discrimination on psychological distress in Chinese migrant children: A two-wave longitudinal study. *Journal of Environmental Psychology*, 91, 102152. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2023.102152>